

Sygnatura akt: V K 646/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 grudnia 2018 r.

Sąd Rejonowy Szczecin - Centrum w Szczecinie V Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący – Sędzia Sądu Rejonowego Cezary Jankowski

Protokolant – Anna Sobańska

bez udziału prokuratora

po rozpoznaniu w dniach 25.10. i 10.12. 2018r. sprawy przeciwko:

K. P. - synowi Z. i H. z domu B.,

ur. (...) w P.

oskarżonemu o to, że:

w okresie od 22 marca 2017 roku do 13 lutego 2018 roku w S. uporczywie uchylał się od ciężącego z mocy ustawy i wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 15.09.2016 roku sygn. akt XRC 1904/14 obowiązku alimentacyjnego na rzecz syna F. P. w kwocie 700 złotych miesięcznie, narażając go na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych,

tj. o czyn z art. 209 § 1a kk w zw. z art. 209 § 1 kk

I. oskarżonego K. P. uznaje za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu kwalifikując go z art. 209 § 1a kk i za to na podstawie art. 209 § 1a kk skazuje go na karę grzywny w wymiarze 50 (pięćdziesięciu) stawek dziennych określając wysokość jednej stawki dziennej grzywny na kwotę 20 (dwudziestu) złotych,

II. na podstawie art. 627 kpk. zasądza od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe w całości, w tym na podstawie art. 3 ustęp 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych wymierza mu 100 (sto) złotych opłaty.

SSR Cezary Jankowski

Sygnatura akt: V K 646/18

UZASADNIENIE

Przedmiotowej sprawie ustalono, co następuje:

F. P. urodził się (...). Jest synem J. P. oraz oskarżonego K. P.. Prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 15 września 2016 r., sygn. akt X RC 1904/14 małżeństwo J. P. i K. P. zostało rozwiązane przez rozwód. Sąd Okręgowy powierzył wykonywanie władzy rodzicielskiej nad małoletnim F. P. matce - J. P.. Ponadto Sąd Okręgowy zasądził od K. P. na rzecz F. P. rentę alimentacyjną w wysokości 700 złotych miesięcznie płatną z góry do 10 dnia każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w płatności każdej raty, poczynając od uprawomocnienia się wyroku. Wyrok w zakresie obowiązku alimentacyjnego uprawomocnił się w dniu 10 listopada 2016 roku. J. P. pracuje, jako sekretarz sądowy zarabiając około 2000 złotych miesięcznie, zamieszkuje ona wraz z synem F. w mieszkaniu swoich rodziców. W utrzymaniu bieżącym pomagają jej rodzice - K. J. oraz Z. J..

K. P. nie regulował bieżących alimentów w okresie od 22 marca 2017 r. do 13 lutego 2018 roku. W tym czasie potrzeby F. P. starała się zabezpieczyć J. P., korzystając z pomocy materialnej oraz finansowej swoich rodziców, w szczególności K. J.. Bez tej pomocy nie byłaby w stanie zaspokoić podstawowych potrzeb życiowych małoletniego F.. J. P. nie pobiera świadczeń z funduszu alimentacyjnego, gdyż osiągnęła przez nią dochody przekraczające próg dochodowy uprawniający ją do skorzystania z takich świadczeń.

W okresie od 28 grudnia 2016 r. do dnia 16 marca 2017 r. oraz od dnia 7 listopada 2017 r. K. P. był zarejestrowany w Powiatowym Urzędzie Pracy w S., jako osoba bezrobotna, w roku 2016 otrzymał z tego tytułu zasiłek w kwocie 110,90 złotych, a w 2017 r. zasiłek w wysokości 1662,20 złotych. W dniu 27 lutego 2017 r. K. P. nie przyjął oferty pracy zaproponowanej mu przez Powiatowy Urząd Pracy w S. oraz zrezygnował z oferty pracy zaproponowanej mu w dniu 16 marca 2017 roku. W maju 2017 r. K. P. pracował na rzecz firmy (...). Na dzień 11 lutego 2018 roku zaległość K. P. z tytułu alimentów na rzecz małoletniego syna F. P. wynosiła 2 635,43 złotych (bez odsetek i innych kosztów). W związku z przedstawieniem K. P. w dniu 29 maja 2018 roku zarzutu popełnienia czynu w tej sprawie, K. P. dokonał w dniu 4 czerwca 2018 r. spłaty zaległości alimentacyjnych.

Dowód:

- wyjaśnienia oskarżonego –k. 52, 53, 77, 78;
- zeznania J. P. – k. 14, 79,
- zeznania K. J. – k. 27;
- zeznania Z. J. – k. 30;
- odpis wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie w sprawie X RC 1904/14 – k. 3;
- zaświadczenie o dokonanych wpłatach – k. 4-5;
- odpis zupełny aktu urodzenia F. P. – k. 6;
- pismo PUP w S. – k. 25;
- pismo Komornika Sądowego – k. 57;
- zlecenie detektywistyczne – k. 76.

K. P. urodził się (...), jest rozwiedziony, pozostaje aktualnie w związku konkubenckim, ma dwójkę dzieci. K. P. z zawodu jest operatorem pojazdów i maszyn rolniczych, obecnie z tytułu świadczonej przez siebie pracy uzyskuje dochód w kwocie około 2500 złotych miesięcznie. K. P. w przeszłości nie był karany.

Dowód:

- dane podane przez K. P. co do swojej osoby – k. 52,
- dane o karalności –k. 58.

Oskarżony przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu. Wyjaśnił, że w okresie zarzutu nie podejmował pracy, gdyż nie było dla niego ofert zatrudnienia, kiedy nie pracował pomagała mu materialnie jego partnerka, z którą pozostaje w konkubinacie. Oskarżony w ostatnim słowie wniósł o zmianę kwalifikacji prawnej zarzucanego mu czynu z art. 209 § 1a kk na art. 209 § 1 kk i umorzenie postępowania, ponieważ pokrzywdzony w jego ocenie nie został narażony na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych.

Dowód:

- wyjaśnienia oskarżonego –k. 52, 53, 77, 78;

Sąd zważył, co następuje:

W przeważającej części wyjaśnienia oskarżonego okazały się wiarygodne. K. P. przyznał, że w okresie od marca 2017 r. do lutego 2018 r. nie regulował bieżących alimentów, co jest zgodne z innymi dowodami. Za wiarygodne uznano także wyjaśnienia dotyczące dokonanej w dniu 4 czerwca 2018 r. spłaty zaległych należności alimentacyjnych, gdyż znalazły potwierdzenie w zgromadzonych dokumentach. Nie dano natomiast wiary oskarżonemu w zakresie, w jakim próbował usprawiedliwić się co do nielożenia alimentów na syna F. wobec utraty pracy i pozostawania przez pewien okres na utrzymaniu obecnej partnerki. Stanowisko to jest wyłącznie wyrazem jego oceny, niezgodnej z obiektywnym stanem rzeczy. Oskarżony był osobą zdolną do wykonywania pracy, posiadającą wyuczony zawód operatora pojazdów i maszyn rolniczych. Nie było, zatem przeszkód, aby podjął on stałą pracę chociażby w branży niezgodnej z jego wykształceniem. Oskarżony dysponował, zatem obiektywnymi możliwościami podjęcia stałego zatrudnienia, pozwalającego zaspokoić potrzeby nie tylko własne, ale również wykonywać ciężący na nim obowiązek alimentacyjny. Co więcej jak wynika z akt sprawy oskarżony w 2017 r. otrzymał z Urzędu Pracy zasiłek dla bezrobotnych w wysokości 1662,20 złotych i choć sąd ma na uwadze to, że kwota ta nie jest kwotą wysoką jednakże rodzic, jako zobowiązany do alimentacji dzieci winien dzielić z nimi nawet najmniejsze środki utrzymania (postanowienie Sąd Najwyższy w swym orzeczeniu z 1 lipca 1954 r., sygn. akt I CR 214/54, (...)). Sytuacja majątkowa oskarżonego nie była ponadto tak zła jak starał się on ją przedstawić. Jak wynika z przedłożonego przez oskarżycielkę prywatną sprawozdania detektywistycznego oskarżony, co najmniej w maju 2017 r. podejmował pracę zarobkową, a mimo to nie wykonywał w tym okresie ciężącego na nim obowiązku alimentacyjnego. Zestawiając powyższe, nie ulega wątpliwości, iż K. P. dysponował obiektywnymi możliwościami wywiązywania się z obowiązku alimentacyjnego, czego jednak nie czynił ze złej woli. Powyższe uznać zaś należy za uchylanie się od płacenia alimentów.

Ustalając stan faktyczny Sąd oparł się także na wiarygodnych zeznaniach J. P., K. J. oraz Z. P., a także zebranych w sprawie dokumentach, w szczególności dokumentacji komorniczej. Przeprowadzone w sprawie dowody wskazują, iż K. P. w okresie od 22 marca 2017 roku do 13 lutego 2018 roku w S. uporczywie uchylał się od ciężącego z mocy ustawy i wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 15.09.2016 roku sygn. akt XRC 1904/14 obowiązku alimentacyjnego na rzecz syna F. P. w kwocie 700 złotych miesięcznie, narażając go na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, czym wypełnił znamiona przestępstwa z art. 209 § 1a kk.

Wbrew twierdzeniom oskarżonego swoim czynem naraził on małoletniego F. P. na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych w rozumieniu art. 209 § 1 a kk. Zauważyć bowiem należy, iż podstawowe potrzeby życiowe to nie tylko potrzeby, których zaspokojenie jest niezbędne dla biologicznej egzystencji osoby uprawnionej do alimentacji, ale także potrzeby wyższego rzędu, których zabezpieczenie jest danej osobie niezbędne do tego, aby mogła funkcjonować, jako równoprawny i pełnowartościowy członek społeczeństwa. Co więcej fakt, iż podstawowe potrzeby życiowe uprawnionego były zaspokajane kosztem znacznego wysiłku osoby współzobowiązanej do alimentacji, albo przez inne osoby niezobowiązane (jak w tym przypadku dziadków F.), nie wyłącza ustawowego znamienia narażenia na niemożność zaspokojenia tych potrzeb (uchwała Sądu Najwyższego z 9 czerwca 1976 r., VI KZP 13/75, Legalis nr 19478).

W rozpoznawanym przypadku małoletni F. P. w okresie objętym zarzutem pozostawał na utrzymaniu matki J. P., uzyskującej stały, lecz niewysoki dochód. W ocenie sądu nie ma wątpliwości, co do tego iż wynagrodzenie rzędu 2000 złotych w skali miesięcznej nie wystarczało na zaspokojenie podstawowych potrzeb małoletniego. Co prawda w bieżącym utrzymaniu i zaspokajaniu potrzeb syna pomagali matce dziecka jej rodzice, w szczególności K. J., jednak jak wskazano wyżej, okoliczność ta nie wyłącza znamienia narażenia z art. 209 § 1a kk. Bacząc zaś na sytuację życiową i finansową J. P., oczywistym jest, iż bez pomocy najbliższych nie byłaby w stanie zaspokoić podstawowych potrzeb swojego syna.

Odnosząc kwestii uregulowania należności przez oskarżonego już po wszczęciu postępowania karnego, zauważyć należy, iż przepis art. 209 § 5 kk, w przeciwieństwie do § 4 tego artykułu, nie przewiduje obligatoryjnego

ustawowego wyłączenia karalności w przypadku spełnienia wszystkich przesłanek. Przepis ten umożliwia, bowiem sądowi orzekającemu odstąpienie od wymierzenia kary, jeżeli nie później niż przed upływem 30 dni od dnia pierwszego przesłuchania w charakterze podejrzanego sprawca przestępstwa z art. 209 § 1a kk uiszczył w całości zaległe alimenty. Zastosowanie wskazanej instytucji nie jest jednak dopuszczalne, jeżeli wina i społeczna szkodliwość czynu przemawiają przeciwko odstąpieniu od wymierzenia kary.

W kontekście spełnienia w rozpoznawanym przypadku przesłanek pozytywnych z art. 209 § 5 kk, wskazać należy, iż co prawda oskarżony dokonał w wymaganym 30 dniowym terminie spłaty zaległych należności alimentacyjnych, jednakże w ocenie sądu w przedmiotowej sprawie istnieją przesłanki negatywne, uniemożliwiające odstąpienie od wymierzenia kary. Przeciwno zastosowaniu instytucji z art. 209 § 5 kk przemawia, bowiem znaczny stopień winy i społecznej szkodliwości czynu przypisanego oskarżonemu. K. P. miał pełną świadomość zarówno ciężącego na nim obowiązku alimentacyjnego, jak i konsekwencji związanych z jego niedochowaniem. Miał możliwość zachować się zgodnie z prawem, do czego wystarczyło podjąć odpowiednie starania celem bieżącego regulowania świadczeń alimentacyjnych. Dopiero wszczęcie postępowania przygotowawczego w tej sprawie i obawa przed grożącą mu, odpowiedzialnością karną, skłoniła oskarżonego do uiszczenia zaległych należności alimentacyjnych w oczekiwaniu, że w związku z tym postępowanie karne wobec niego zostanie umorzona na podstawie art. 209 § 4 kk, a co najmniej sąd, na podstawie art. 209 § 5 kk, odstąpi od wymierzenia mu kary. Wskazana postawa oskarżonego, jego negatywny stosunek do ciężącego na nim obowiązku alimentacyjnego, wyrażający się nie tylko w jego niewykonywaniu, ale również braku zainteresowania synem, wskazuje, że w niniejszej sprawie nie ma podstaw do odstąpienia od wymierzenia oskarżonemu kary za przypisane mu przestępstwo. Przy ocenie stopnia winy i społecznej szkodliwości czynu przypisanego oskarżonemu sąd wziął pod uwagę rodzaj naruszonego dobra prawnego, jakim jest prawo jego syna do zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych. Sąd miał na uwadze także okres, przez który oskarżony uchylał się od obowiązku, a także wysokość zaległego świadczenia, które mogłoby istotnie wpłynąć na sytuację małoletniego, gdyby je terminowo otrzymywał. Uwzględniono także motywację oskarżonego, który w ocenie sądu działał z pewną złośliwością, albowiem w istocie oskarżony nie jawi się jako osoba przynajmniej mało zaradna życiowo, która mogłaby mieć problemy ze znalezieniem pracy, aby sprostać obowiązkowi alimentacyjnemu, a przez pewien okres pozostawał bez takiej pracy. W tym stanie rzeczy stopień winy i społecznej szkodliwości czynu uznać należało na znaczny. Na korzyść oskarżonego poczytano natomiast to, iż po wszczęciu postępowania przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu, dokonał spłaty zadłużenia oraz okoliczność, iż dotychczas nie był on karany.

Zestawiając powyższe Sąd wymierzył oskarżonemu karę grzywny w wymiarze 50 stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki dziennej na 20 złotych. W ocenie sądu orzeczona wobec oskarżonego K. P. kara grzywny - „symboliczna” jest wystarczająca dla osiągnięcia wobec niego celu zapobiegawczego i wychowawczego, a także uwzględnia potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa. Kara ta jest proporcjonalna do stopnia winy i stopnia społecznej szkodliwości czynu przypisanego oskarżonemu i będzie stanowić dla oskarżonego wystarczającą dolegliwość. Przy określeniu wysokości jednej stawki dziennej sąd wziął pod uwagę dyrektywy art. 33 § 3 kk uwzględniając obecne dochody oskarżonego, jego warunki osobiste, rodzinne, stosunki majątkowe i możliwości zarobkowe, w tym konieczność wywiązywania się z obowiązku alimentacyjnego.

W tym miejscu wskazać należy, że sąd nie orzekł wobec K. P. obowiązku zadośćuczynienia na rzecz F. P. pomimo wniosku oskarżycielki posiłkowej, albowiem wskazać należy, iż w przestępstwach niealimentacyjnych nie można mówić o zadośćuczynieniu za krzywdę, która miałaby wynikać z niewywiązywania się ze zobowiązań alimentacyjnych z możliwością stosowania w tym zakresie przepisu art. 46 kk.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 627 kpk i art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych. Sąd nie dopatrył się żadnych okoliczności, które przemawiałyby za zwolnieniem oskarżonego z ponoszenia kosztów sądowych. Oskarżony jest osobą zdolną do pracy, posiadającą możliwości zarobkowe, obecnie posiada stały dochód, zaś koszty sądowe nie są na tyle wygórowane, aby uniemożliwiłyby wywiązywanie się K. P. z obowiązku alimentacyjnego.

SSR Cezary Jankowski